

Pád lisabonského mýtu

03.března 2005 David Šeich

V plné nahotě se ukázalo to, co mnozí z nás dávno říkali a byli v té době označováni za div ne kacíře, kteří nevěří šťastnějším zítřkům EU popsáným v tzv. „Lisabonské strategii“ EU. Lisabonská strategie, která byla vydávána za vstřícný krok směrem k podnikatelskému prostředí ve stále více regulované Evropě, vždy trpěla velkou mírou proklamativnosti ve stylu dokumentů pětiletky „dohnat, předejít...“. Každému se základní ekonomickou znalostí muselo být jasné, že nelze současně udržet vysoký standard evropského sociálního státu, současně zvýšit tempo růstu evropských ekonomik a předejít hospodářský růst Spojených států do roku 2010. Takové úvahy nám spíše připomínaly texty z dob minulých než realistický ekonomický program.

Německý kancléř Schröder ještě před nedávnem na ekonomickém fóru v Berlíně hovořil o tom, že evropský sociální stát je nástrojem dynamiky růstu evropské ekonomiky. Nad touto prapodivnou ekonomickou tezí jistě zaplesali v Číně či v dalších asijských ekonomikách, kde si mohli být stoprocentně jisti, že jejich atraktivita pro investory i náskok v ekonomickém růstu se jen zvýší. Je pochopitelně nepředstavitelné, aby firmy v EU dokázaly zvýšit výkonnost evropské ekonomiky a současně se vypořádaly se stále se zvyšujícími náklady na sociální výdaje zaměstnanců, narůstající ekologické standardy až po standardy bezpečnosti práce, které zavádí normativy EU. Tyto předpisy EU totiž firmy v Evropské unii nutí vynakládat další prostředky do těchto oblastí a zvyšují jejich výdaje. Firmy v EU pod zátěží narůstajících výdajů nemohou ani vydechnout, natož investovat do dalšího rozvoje a vytváření nových pracovních míst.

Lisabonská strategie měla podnikatelskému prostředí ukázat přívětivou tvář, ale politika EU v oblasti sociálního státu se nezměnila. Evropská komise zřejmě dosud nepochopila, že výkonnost a úspěšnost evropské ekonomiky závisí pouze na individuálních aktivitách evropských firem a žádná strategie hospodářský růst samo o sobě nevytvoří. Barosova Komise přijala strategii novou. Pozitivní je, že nová Evropská komise konečně vyřešila dilema mezi evropským sociálním státem a hospodářským růstem. Zdá se, že alespoň ve své nové strategii EK upřednostnila hospodářský růst a zaměstnanost před bujícím sociálním státem. Klíčové však je, zda-li zůstane jen u proklamací nebo se nově definovaná strategie Evropské komise promítne i do praktických kroků EU. Pokud by nová strategie hospodářského růstu nezůstala jen na papíře, má Evropská unie šanci v mezinárodní konkurenci uspět.

Velmi se však obávám, aby strategie navržená EK byla v souladu také s jejími konkrétními kroky. Důležité bude také chování jednotlivých členských států EU. Přes existenci prorůstové strategie se mohou členské země chovat spíše ve prospěch růstu sociálních výdajů. Není vyloučeno, že přes ambiciózní plán EK, mohou nadále existovat socialistické skanzeny, například přímo v České republice. Jednoduše papír snese všechno, ovšem důležité budou konkrétní činy. EK a členské státy musí vytvořit vhodné podmínky a konkrétní evropské firmy jsou jediné schopny pozvednout nemocné hospodářství EU. Bylo by smutné, kdyby smělý plán Barosovy Komise skončil stejně neslavně jako s pompou přijímaná Lisabonská strategie. Sledovat konkrétní naplňování tohoto dokumentu může být pro Českou republiku inspirativní, protože i u nás má vzniknout obdobný dokument. Vicepremiér Jahn totiž v současné době připravuje Strategii hospodářského růstu a bude zajímavé sledovat, jestli česká Strategie hospodářského růstu i strategie EK neskončí ve stejném zaprášeném šuplíku, jako již řada strategií v minulosti.